

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ
СПРАВА «ПИЛИПЧУК ТА ІНШІ ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF PYLYPCHUK AND OTHERS v. UKRAINE)

(Заява № 59255/14 та 2 інші заяви)

Стислий виклад рішення від 14 грудня 2023 року

У цій справі заявники зазнали жорстокого поводження з боку приватних осіб та, в подальшому, за вказаними фактами не було проведено ефективних розслідувань.

До Європейського суду з прав людини (далі – Європейський суд) заявники скаржилися за статтею 3 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) на непроведення органами державної влади ефективного розслідування жорстокого поводження, вчиненого приватними особами, або за обставин, які виключають причетність представників держави.

Розглядаючи скарги заявників, Європейський суд зазначив, що стаття 3 Конвенції вимагає від органів державної влади не тільки проведення ефективного досудового розслідування стверджуваного жорстокого поводження, навіть якщо таке поводження було вчинено приватними особами.

Європейський суд під час розгляду фактів справ заявників дійшов висновку, що органи державної влади, які були уповноважені порушити та розслідувати кримінальні справи, насправді не намагалися оперативної та ретельно розслідувати їх, встановити факти та за потреби притягнути до відповідальності винних осіб. Крім того, Європейський суд звернув увагу, що процесуальні вимоги статті 3 Конвенції виходять за межі стадії досудового розслідування, тобто, стадія судового розгляду беззаперечно має відповідати вимогам статті 3 Конвенції. Це означає, що національні суди за жодних обставин не повинні допускати випадків, за яких завдані тілесні та моральні страждання залишатимуться безкарними.

Європейський суд вказав на такі суттєві недоліки досудового розслідування у справах заявників як: невжиття необхідних заходів для проведення ретельного розслідування справи, безпідставні постанови про закриття справи або зупинення досудового розслідування, необґрунтовані та значні періоди бездіяльності, недоліки, визнані самими національними органами влади, загальний затяжний характер розслідування та провадження у суді, неодноразове повернення справи на додаткове розслідування.

Посилаючись на свою попередню практику у справах проти України, Європейський суд дійшов висновку, що проведене у цих справах розслідування не відповідало критеріям ефективності та констатував порушення процесуального аспекту статті 3 Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

- «1. *Вирішує* об'єднати заяви;
2. *Вирішує*, що пані Галина Миколаївна Кондратьєва, мати покійного сина у заяві № 57293/16, має *locus standi* у провадженні;
3. *Оголошує* заяви прийнятними;
4. *Постановляє*, що ці заяви свідчать про порушення статті 3 Конвенції у зв'язку з непроведенням ефективного розслідування жорстокого поводження, вчиненого приватними особами, або за обставин, які виключають причетність представників держави;
5. *Постановляє*, що:
 - (а) упродовж трьох місяців держава-відповідач повинна сплатити заявникам суми, зазначені в таблиці у додатку; ці суми мають бути конвертовані в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;
 - (б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;
 - (с) Відхиляє решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції.
5. *Відхиляє* решту вимог заявників щодо справедливої сатисфакції».